

at de forskellige Kommuner har været hørt i Sagen.

Af Bemærkningerne til Lovforslaget vil det ses, at man ogsaa i det indenrigsministerielle Udvalg har drøftet Spørgsmaalet om, hvorvidt man skulde bygge større eller mindre Lejligheder, og jeg har givet Udtryk for den Opfattelse, at man bør tilstræbe at bygge mindre Lejligheder i det Omfang, det er paakrævet, ikke mindst fordi det navnlig i den sidste Tid her i Hovedstaden har voldt Vanskeligheder at faa større Lejligheder udlejet, ikke fordi der i og for sig ikke kan være Efterspørgsel efter større Lejligheder, men fordi der ikke er Mulighed for at faa Folk til at sætte de store Indskud i disse saakaldte Andelslejligheder, som der i mangfoldige Tilfælde er Tale om. Men det forhindrer naturligvis ikke, at der kan gives Tilskud, saaledes som Lovens Forudsætning ogsaa har været, til 3 Værelsens Lejligheder og naturligvis ogsaa i enkelte andre Tilfælde, hvor der maa gives et Byggeforetagende netop den Form, at det kommer til at indeholde større Lejligheder. Det er min Opfattelse, at man i første Linie bør tilstræbe at skabe de billigst mulige Lejligheder, Lejligheder, som den vanskeligt stillede Del af Befolkningen er i Stand til at betale.

Jeg anbefaler Lovforslaget, som det foreligger, til det høje Landstings velvillige og hurtige Behandling. Jeg vil meget bede om, at det maa blive færdigbehandlet, inden vi holder Juleferie.

Johannes Jensen: Ifølge den Titel, som det foreliggende Lovforslag har, skulde man kunne gaa ud fra, at det kun drejer sig om en simpel Forlængelse af den bestaaende Lovs Gyldighed, men det er ingenlunde Tilfældet. Det fremgik ogsaa af den højtærede Indenrigsministers Udtalelser nu, at der ikke blot er Tale om en kortvarig Forlængelse af Loven om Laan til Boligforanstaltninger, men ogsaa om Ændringer i den bestaaende Lov. Det giver mig Anledning til at minde om, at det offentlige, Staten og Kommunerne — Staten er i den Henseende gaaet i Spidsen —, har fulgt forskellige Regler, forskellige Principper, naar Talen var om at støtte Boligbyggeriet. Selv i en Tid, hvor der egentlig ikke var Boligmangel, støttede Staten Boligbyggeriet, naar det drejede sig om Opførelse af Lejligheder for mindre bemidlede. Man støttede det den Gang paa den Maade, at der ydedes Laan til Byggeforeninger, men disse Laan laa ganske vist indenfor en Laanegrænse, der frembød Sikkerhed nok

for Staten. Statens Bidrag til dette Byggeri bestod egentlig i, at den udlaante Penge til en moderat Rente. Da der i Krigsaarene blev virkelig Boligmangel, begyndte man at give Tilskud til Boligforeninger og Kommuner, som vilde opføre Boliger i den Hensigt at afhjælpe Boligmangelen. Det var en udtrykkelig Forudsætning, at ingen Privatmand maatte faa Andel i den Støtte, Staten her bød, og for at være helt paa den sikre Side forbeholdt Staten og Kommunerne sig, hvis der kom nogen Fortjeneste ud af dette Byggeri, som altsaa fandt Sted i de allerdyreste Tider, vi har kendt her i Landet, at faa Andel i denne Fortjeneste. Nu bagefter vil man let komme til at smile ad dette Forlangende og synes, at det var underligt, at man stillede denne Betingelse, der kun kunde være egnet til at hindre Byggeriet, thi man kan nu en Gang ikke fordele Risiko og Fortjeneste paa den Maade, at man siger: Den ene Part løber Risikoen, og den anden tager en væsentlig Del af Fortjenesten. Ja, man kan nok stille det op saaledes, men man kan ikke gøre det med Udsigt til, at de Folk, man opfordrer til at bygge, gaar i Gang med det. For mig er der ingen Tvivl om, at denne ganske meningsløse Bestemmelse har bidraget til om just ikke at hindre Byggeriet, saa i alt Fald til, at der i de vanskelige Aar ikke er blevet bygget saa meget, som der vilde være blevet bygget, hvis man ikke havde haft denne Bestemmelse.

Oprindelig stod man altsaa kun med den udstrakte Haand til Kommuner og Byggeforeninger. Senere saa man sig nødsaget til at give et lignende Tilskud til private Folk, fordi det andet Byggeri ikke hjalp tilstrækkeligt, men ogsaa overfor de private fastholdt man den Bestemmelse, at en eventuel Fortjeneste skulde tilfalde Staten og Kommunerne.

Ved Loven af 23. December 1922 brød man med dette Princip om Tilskud, og samtidig brød man med det andet Princip om Andel i Fortjenesten. Loven af 23. December 1922 om Laan til Boligforanstaltninger fastsatte, at det offentlige, hvad enten det var Kommuner, Boligforeninger eller private, der opførte Bygningerne, vilde finansiere Byggeforetagenderne op til 85—90 pCt., højst 90 pCt., af Anskaffelsesbeløbet, men samtidig indførte man den § 5, som den højtærede Indenrigsminister nu omtalte, og som gik ud paa, at saafremt de paagældende led noget Tab ved dette Byggeri, hvis Prisniveauet gik ned, vilde Stat og Kommune sikre de paagældende i alt Fald med